

Şeful Efortului de Monitorizare „Promo-LEX”: Principalul obstacol în a declara cheltuielile unui partid – este dificultatea de a declara toate veniturile

În preajma alegerilor parlamentare de la sfârşitul acestei luni, problema corectitudinii acestei campanii devine tot mai fierbinte. În timp ce unii concurenţi electorali trişează, reprezentanţii societăţii civile încearcă să divulge aceste abateri şi să alerteze opinia publică. Acest rol îi revine organizaţiei „Promo-Lex”, cu expertul căreia a discutat reporterul Politik.md, Natalia Screlea. Este Pavel Postică, şeful Efortului de Monitorizare Promo-LEX. Despre concluziile făcute, despre democratizarea campaniei electorale, despre concurenţii care trişează, dar şi alte subiecte citaţi în interviul ce urmează:

Politik.md: Cât de importante sunt eforturile de monitorizare pentru parcursul democratic al R.Moldova?

Pavel Postică: În principiu rolul nostru în calitate observatori este de a preveni anumite abateri, prin prezenţa noastră în teritoriu şi în secţiile de votare. De asemenea încercăm să constatăm, să fixăm anumite situaţii în rapoartele noastre pe care să le aducem la cunoştinţa opiniei publice. În baza rapoartelor elaborate, încercăm să deducem anumite tendinţe în bază cărora să formulăm recomandări pentru îmbunătăţirea procesului electoral. Vedem că la moment, procesul electoral în R.Moldova este mult mai bun decât în 2009. Acum suntem mult mai ok din punct de vedere legislativ şi al reglementărilor. Sper eu că impactul pe care l-a avut efortul de monitorizare al Promo-LEX asupra transparenţei scrutinelor să fie un avantaj, astfel încât eforturile noastre de monitorizare să confirme că alegerile au fost corecte. Astfel vom putea evita tensiuni asemănătoare cu cele, pe care

le-am avut în 2009.

Politik.md: *Care sunt cele mai vizibile diferențe dintre ultimele campanii electorale și această campanie. Numiți 2-3 aspecte pozitive și aspecte negative ?*

Pavel Postică: E greu de stabilit aceste diferențe, întrucât mai sunt câteva săptămâni de campanie și în acest răstimp lucrurile mai pot evolua. De exemplu în acest scrutin avem doar 5 candidați independenți, comparativ cu 19 candidați înregistrați la ultimele alegeri. Aici sunt mai multe cauze: pragul de trecere de 2 procente care este destul de mare, dar și procedurile birocratice, care afectează posibilitățile candidaților independenți. Mă refer la listele cu semnături, la verificarea acestora, precum și la validarea lor. Toate aceste proceduri durează și diminuează din timpul de campanie electorală. O altă constatare de această dată pozitivă, este că registrul de stat al alegătorului este implicat în campanie, ceea ce trebuie să diminueze esențial din tentativele de vot multiplu, dar și să fie o mai mare claritate în listele electorale. De asemenea Comisia Electorală Centrală (CEC) a lansat o platformă online, unde fiecare cetățean poate verifica dacă este sau nu inclus pe listă. În această campanie se va utiliza un inventar electoral modern, uniform pentru toată țara, mă refer la urnele de vot și cabinetele de vot.

Din păcate mai puțină transparență există la capitolul financiar. Candidații electorali rămân netransparenți la capitolul venituri, precum și informații privind sursa de acumulare de bani, dar și pe ce au cheltuit acești bani.

Politik.md: *În această campanie electorală CEC a majorat plafonul de cheltuieli pentru partide până la 55 milioane de lei. Chiar și așa partidele nu își declară cheltuielile în totalitate, de ce?*

Pavel Postică: Principalul obstacol în a declara toate cheltuielile – este imposibilitatea de a declara toate veniturile. Este mult mai simplu de ocolit modalitatea legală și de a finanța indirect un partid, decât finanțarea directă. De exemplu ca să achiți o factură a energiei electrice pentru partid, trebuie să donezi suma respectivă partidului, să fie înregistrată, apoi banii să fie transferați de pe contul partidului – spre achitarea facturii respective. Deci e mult mai simplu unui om să plătească factura sigurel, fapt ce nu

este correct din punct de vedere legal. De aceea, mai mulți susținători aleg să ajute anume astfel partidele favorite. Totodată, cel puțin trei partide au prezentat rapoarte finaciare cu zero venituri și zero cheltuieli. Observatorii noștri au depistat că două din aceste partide au desfășurat activități electorale pe cont propriu, respectiv partidele în cauză nu au cum să raporteze acești bani. Faptul că unii concurenți electorali încearcă să ajute vreun partid, fără să țină cont că fac un deserviciu partidului – nu este o soluție corectă. Sper ca toți concurenții electorali să țină cont de recomandările noastre pe viitor.

Politik.md: Referitor la dezbaterile electorale din teritoriu, pe care le organizați în această perioadă. Cum se prezintă cetățenii, cât de cointeresați sunt să participe la dezbateri?

Pavel Postică: Am organizat mai multe dezbateri acolo, unde lumea este ceva mai pasivă. S-a dovedit că alegătorii sunt dezamăgiți, dar numărul lor a fost mai mic decât ne așteptam noi. În schimb, suntem mulțumiți de prestația concurenților electorali. Atitudinea și reacția participanților la alegeri este diferită. Alegătorii au declarat că sunt permanent cu ochii pe concurenții electorali. Am avut un caz la Orhei, în care un alegător a declarat direct concurenților electorali: „dacă noi v-am acordat o șansă, tot noi suntem cei care putem să nu vă mai votăm și să nu mai ajungeți în viitoarea legislature”.

Politik.md: Cum considerați, de ce că tocmai partidele mari comit și cele mai multe încălcări (cadouri electorale, promovare ilegală)?

Pavel Postică: Aici prefer să zic că aceste partide au într-adevăr șanse să ajungă în parlament, însă recurg la aceste metode de a face cadouri electorale. De ce? Pentru că scopul partidului este să ajungă la guvernare. Respectiv tot ei sunt cei, care dictează regulile, iar acel pachet legislativ, în care erau prevăzute sancțiuni pentru astfel de fapte, care a fost declarat prioritate – așa și nu a fost votat. Noi nu avem la momentul de față penalități pentru un comportament financiar incorect, ei s-au asigurat să nu existe incomodități din punct de vedere legal.

Oricum observăm în această campanie metode mai subtile de cumpăra electoratul. S-a renunțat la practica de a propune o bucată de pâine, mă refer la produse alimentare etc. Acum se

donează calculatoare pentru școli sau echipamente sportive.

Politik.md: Cetățenii Republicii Moldova, care locuiesc pe teritoriul transnistrean, sunt supuși la diferite acțiuni provocatoare și chiar interdicții atunci când trebuie să voteze. Poate R.Moldova să soluționeze eficient această problemă, sau mai bine-zis avem pârghiile necesare ?

Pavel Postică: Este o întrebare complicată cu multe necunoscute. Guvernul în sine nu a făcut foarte multe pentru acești alegători. Cel mai important este că nici partidele politice nu își manifestă interesul, pentru a face agitație electorală pe teritoriul transnistrean. Oamenii de acolo sunt în lipsiți de informație. Concurenții electorali trebuie să dea dovadă de ingeniozitate și să meargă de discute cu locuitorii de acolo.

Politik.md: Ce mesaj aveți pentru alegători ?

Pavel Postică: În ultimul timp se creează o impresie că toți vor sancțiuni. Noi vrem ca persoanele, care au comis anumite infracțiuni, să stea la pușcărie, ect. Acum alegătorii sunt în drept să aplice acele sancțiuni și să voteze pe cei, în care ei cred.

Sursa: politik.md